

פרשת בהעלותך

"וַיַּעַשׂ כֵּן אֱהָרֹן אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה הַעֲלָה נִרְתִּיָּה פֶּאֶשֶׁר צִוְּהָ ה' אֶת מֹשֶׁה" (ג. א.)

מבאר רש"י: "ויעש כן אהרון" - להגיד שבחו של אהרון שלא שינה!
ידועה השאלה: מדוע שינה אהרון, והרי כך ציווהו ה' לעשות, אם כן, מדוע מגיע לו שבח על כך שלא שינה?

את דברי רש"י הללו ביאר הגאון רבי העשיל מקראקא זצ"ל, בספרו 'חנוכת התורה', על פי דברי השולחן ערוך (או"ח, סי' קלז), שבימים שעולים לתורה שלושה קרואים, אין פוחתין מקריאת עשרה פסוקים, כאשר עם שניים מהקרואים קוראים שלושה פסוקים כל אחד, ועם השלישי קוראים ארבעה פסוקים.

איזה משלושת הקרואים זוכה שיקראו עימו ארבעה פסוקים? הראשון, השני, או דוקא האחרון?

הביאו המפרשים את דברי הגמרא במסכת מגילה (דף כא סעי"ב), שכל אחד משלושת הקרואים, אם קראו עימו את ארבעת הפסוקים הרי זה משובה, ולכל אחד מהם יש מקור וטעם להעדיפו על פני האחרים.

הראשון, יש טעם להעדיפו על פני האחרים, משום שתמיד המנהג שהחשוב יותר קודם, על כן יש לקרוא עימו את ארבעת הפסוקים.

השני, יש טעם להעדיפו משום שמצאנו במנורה שהגר האמצעי הוא החשוב, כיון שכל הנרות היו מכוונים כלפי הגר האמצעי, על כן יש לקרוא עם העולה האמצעי את ארבעת הפסוקים.

השלישי והאחרון יש טעם להעדיפו שהרי 'מעלין בקודש ואין מורידין', על כן יש לקרוא עימו את ארבעת הפסוקים.

עוד נפסק בשולחן ערוך - המשך הגאון רבי העשיל בביאורו - שכהן עולה לתורה שארון, כיון שהוא החשוב ביותר ועדיף במעלתו על פני נביא או ישראל. תהא - סיים הגאון רבי העשיל - כאשר אהרון מיטיב את הנרות ומצדד את כל הנרות אל הגר האמצעי, מראה הוא בכך שחשיבותו של האמצעי גדולה ויצר משל הראשון, ויש בכך משון הפחתת חשיבותו של הכהן. למרות זאת, לא שינה אהרון מכל אשר ציווה אותו ה'.

וזה מה שמבאר רש"י: **"ויעש כן אהרון"** - להגיד שבחו של אהרון שלא שינה.
(וקראת לשבת עונג)

"וַיֹּאמֶר אֶל נָא תַעֲזֹב אֲתָנּוּ פִי עַל כֵּן יִדְעַתְּ חַנּוּתְנוּ בַּמִּדְבָּר וְהֵייתָ לָנוּ לְעֵינָיִם" (ז. א.)

אם נפרש את הפסוק כפשוטו, תתבקש כאן תמיהה גדולה: הלא ענן ה' הלך לפניכם יומם והנחה להם את הדרך, ואם כן לשם מה צריך משה שיתרו יהיה לעיניכם לישראל במדבר?

ביאור נפלא על כך, כתב הגאון רבי תנחום גרשון בליצקי זצ"ל, בעל שו"ת 'גינת ביתן':

רבינו בחיי בספרו "חובות הלבבות" (שער ה', פרק ה'), מתאר כיצד הנפש אומרת אל השכל: 'קשה לי להיפרד מהתאוות וההנאות הגופניות, מפני שהורגלתי בהן זמן ארוך, והנפש מבקשת מהשכל שיוורה לה מה הדרך להתמודד עם התאוות הגופניות, וכיצד לשלוט עליהם.

השכל משיב לה במשל מן החיים: אדם משכיל ונבון מסוגל להסכים לכריתת אחד מאבריו - אם הוא יודע וחושש שהחולי שפשט באבר זה עלול להתפשט לכל שאר אבריו. מעתה, אומר השכל לנפש, אם תשימי על ליבך את הרעה שתמצא אותך בחברת ההנאות הגופניות - תוכלי להתגבר על ההרגל הארוך בהנאות אלו. הרי למדנו מדו-שיח זה, עד כמה רבה היא רעת ההרגל ובאיזו דרך לעמוד נגד רעה זו.

והנה, בשנים הרבות שבהן היו בני ישראל במצרים, הורגלו הם לתועבות הגויים, וגם לאחר שיצאו עדיין קשה היה להם להיגמל מן ההרגלים ההם, עד שתמיד התרעמו והתלוננו: "זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם", וכדברי חז"ל: "חנם מן המצוות".

יכולה היתה להיות תרופה נפלאה שתגמול את בני ישראל מן ההרגלים המצריים: אם יתרו יילך עמהם במדבר, אז יהיה תמיד לנגד עיניהם מוסר טוב, שהרי הכל ידעו שיתרו היה כהן מדין וגם הוא התרגל לכל תענוגות השרים, ובכל זאת הוא עזב הכל, דבק בתורה ובמצוות, הצטרף לעם ישראל והלך עמהם במדבר, בארץ לא זרועה. התבוננות ומיידית בינתו, היתה יכולה להיות התרופה הנאותה לגעגועי ישראל לדגה שאכלו במצרים חנם מן המצוות.

הוא אשר דיבר משה ליתרו: **"אל נא תעזוב אותנו כי על כן ידעת חנותנו במדבר"**, הלא ראית עד כמה קשה לישראל ההליכה במדבר עד שהם כמהים לשוב למצרים,

ולכן אני מבקש ממך שתישאר עמנו, ואז - **"והיית לנו לעיניים"**, כי הם יקחו ממך מוסר השכל ויאמרו לעצמם: אם כהן מדין עזב את ביתו הדשן והלך למדבר לחזות בנועם ה' - ודאי שלנו אין להתלונן על שעזבנו את הרגל התאוות בבית העבדים של מצרים!

זו כוונת **"והיית לנו לעיניים"** - בעצם שהייתך עימנו, תפקח את עיניהם...
(כמוצא שלל רב)

"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנִיו מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה" (יב. א.)

בהקדמת ספרו הנודע 'בגדי ישע' (על שו"ע או"ח), כתב הגאון רבי ישעיהו וינר זצ"ל מפראג, פנינה נפלאה אודות פסוק זה:

שכן לכאורה יש להקשות: מדוע בתחילה נקט הפסוק כלל באומרו 'והאיש משה עניו מאד', ואז בא הפרט 'מכל האדם'? אחר שאמר שהוא ענו מאד הרי זה כולל הכל, ואיזה צורך יש לפרט יותר ממי הוא עניו? ואם הכונה היתה לכלל שיש בו ריבוי, צריך היה לומר 'עניו מכל'?

עוד יש לדקדק: מה זה שאמר הכתוב 'האדם' - בה"א הידיעה? יאמר: 'מכל האדם'! מה זה ש'מלשון "האדם" נראה שכוונתו לאדם ידוע שהוזכר לפני כן ובפועל לא הוזכר כלל אדם מסיים שהפסוק מתייחס אליו בתיאור גודל ענוותנותו של משה!

ותמיהה שלישית: מה זה שהכתוב טורח לפרט 'מכל האדם אשר על פני האדמה', פשיטא! וכי יושבי שמים הם בני אדם, שהכתוב נדרש להודיע לנו שכאן הכונה לאדם המתגורר 'על פני האדמה'?

כדי ליישב זאת, מקדים בעל 'בגדי ישע', כי תכלית הענווה היא שיהיה האדם עניו ושפל מאד בעיני עצמו, ולא יראה את מעלתו מול בני אדם, וכל מעלה שיראה באדם אחר, כגון כשיראה אדם ירא שמייים, אף שהוא עצמו ירא שמייים אלף מונים יותר ממנו, ומחדש בכל יום מעשים טובים יותר מאדם זה, בכל זאת יאמר לעצמו: 'הלואי ואהיה מחדש דבר מתוק כזה!', ויחשוב עצמו כאין נגדו, ולא שיאמר כן בלשונו כלפי חוץ, אלא באמת ישריש בעצמו מחשבה זו.

זו היתה ענוותנותו של משה רבנו, שהיה רבן של ישראל ואדון כל הנביאים, וקיבל את התורה מיד הקב"ה עצמו, עד שאמרו חז"ל שהלוחות היו ששה טפחים, והיו שני טפחים בידי הקב"ה ושנים בידי משה ושני טפחים באמצע - מי יוכל להשיג מעלות נשגבות שכאלו? ולמרות זאת סבר משה שכל אחד מישראל גדול ממנו בחכמה וביראה, והיה אומר: 'הלואי ואהיה ירא שמייים כמותו!', אף שאותו אדם היה קטן שבישראל. זו תכלית מדת הענוה!

והנה, ידוע שאברהם אבינו נקרא 'אדם', כמובאר במדרש (הובא ברש"י יהושע יד, טו): 'האדם הגדול בענקים הוא אברהם אבינו', ובגמרא (חולין פט). מצאנו: 'אמר רבא ואיתימא רבי יוחנן: גדול מה שנאמר במשה ואהרון יותר ממה שנאמר באברהם, דאילו באברהם כתיב 'ואנוכי עפר ואפר', ואילו במשה ואהרון כתיב 'ונחננו מה'. ויש לדקדק: למה אמר אברהם 'עפר ואפר'? די היה, לכאורה, בעפר או באפר, ולמה הזכיר שניהם? אך זאת יש ליישב, שאף שאברהם אבינו היה ענוותן גדול, בכל זאת הכיר את מעלותיו: שלא חטא בשום ענין וגם היה ראוי להכשיר אחרים, שהרי היה מגייר את האנשים ומקרבן לאמונה, והרי זה כדמיון העפר והאפר: העפר - הוא דבר שאינו מקבל טומאה, והאפר - מכשיר אחרים, שראוי לכסות בו דם ציפור או שאר דם חיה ועוף, ובכך הוא מתיר את הבשר לאכילה, ועוד: שעל ידו מקיימים את מצות הבורא, וכמו כן אברהם הכיר בעצמו שיש לו שתי מעלות אלו, ועל כן אמר 'ואנוכי עפר ואפר'.

משה רבינו, לעומת זאת, היה עניו עוד יותר, עד שתמיד היה דואג שמא הכעים את בוראו, חלילה, כי אולי לא עשה כהונג ולא קיים את רצונו יתברך כראוי, והרי זה היה דומה ליעקב, שאמר בו 'וירא יעקב מאד ויצר לו' - שהיה מתיירא שמא יגרום החטא, וזו היתה יראתו עד שלא היה מכיר במעלותיו כלל, וכמוהו גם משה רבינו.

לפי זה, כמה נפלאה ומדוייקת לשון הפסוק: 'והאיש משה עניו מאד' - וזה בלי ספק כבר כולל הכל, אך הפסוק מוסיף ומפרט שהיה עניו 'מכל האדם', שכאמור הוא אברהם אבינו, שידוע שהיה עניו כפי שאמר 'ואנוכי עפר ואפר', ובמה היה משה עניו יותר מאברהם? זאת מטעים הפסוק מיד: 'אשר על פני האדמה', כלומר: אברהם החשיב עצמו במעלות יותר מן האדמה, שהרי לא הסתפק באומרו 'ואנוכי עפר', אלא הוסיף 'ואפר', והאפר חשוב מן האדמה, שמעלת האדמה היא שאינה מקבלת טומאה, אבל אין ראוי לכסות בעפר, אם אינו מגדל צמחים, ואילו באפר אפשר לכסות בכל ענין. ונמצא, שאברהם החשיב את עצמו יותר מעפר האדמה, ואילו משה אמר 'ונחננו מה', ולא החשיב עצמו אפילו כעפר שאינו מקבל טומאה, ובכך גדלה ענוותנותו של משה על זו של אברהם אבינו!
(ושלל לא יחסר)

סיפר לו את ההתרחשות ואת "הקשר האישי" שנוצר ביניהם בנסיבות כה מוזרות...
 "תקשיב טוב" נענה המכר "אבל תקשיב טוב למה שאני מספר לך!"
 לפני כשלושים וחמש שנה נוכחתי לראות במצב העגום של החינוך היהודי בעיר מגוריי ובכל ערי ועיירות הסביבה. ילדים לומדים ב"פאבליק סקול" [בית ספר ציבורי] יחד עם ילדי הגויים, שם לא זוכים לחינוך יהודי כלל. שעות אחר הצהריים פנויות להם, אך אין מי שיאסוף אותם וילמד אתם קצת אידישקייט.
 מה עשיתי? הייתי אוסף כסף מאנשים אמידים, ומשלם ליונגעלייט [אברכים] שילמדו את הילדים אחר הצהריים. למרות היותו חילוני, ניגשתי גם לנפטר המדובר וביקשתי ממנו תרומה עבור הפרויקט.
 הוא לא גילה עניין.

הסברתי לו את המטרה, אך לא הצלחתי לחבר אותו. פתאום קלטתי, שקשה לו לתרום למטרה כללית, לאיזה ארגון שעושה דברים - טובים יותר או טובים פחות. את האיש הזה צריך לחבר למשהו אישי.

אמרתי לו שם של אברך ושם של ילד. הוא הקשיב לשמות, ולא הבין לאן אני חותר. הסברתי: האברך הזה לומד עם הילד הזה - אני מבקש שתתמוך בלימוד המשותף שלהם למשך שנה אחת.

זה כבר דיבר אלי! פה הוא לא תורם ל"ארגון", אלא לשני אנשים, שאת שמם הוא כבר מכיר - לאברך "שלו" ולילד "שלו".

הילד הזה הוא אתה!...

(מהספר 102 סיפורים - ר' צבי נקר)

אלישיב זצוק"ל זכה שאף חציבת קברו תיעשה בידי יהודים בלבד, אך מה יהיה עם הקבורה עצמה? גוי יזרוק את גופתו של היהודי פנימה כקבורת חמור!?! - - - לקח יוזמה והודיע לנוכחים:

"חבר"י אני מוכן לחפור את הקבר בחינם! אתם תשלמו לגוי! מי שסיכמתם ביניכם, ותנו לי לעבוד!"

לזאת הם כבר לא התנדו - למה לא?

קפץ לבור, חפר, חצב, התלכלך כהונן, ובלבד שיהודי - אותו לא הכיר מימיו - ייפרד מן העולם כיהודי, ולא כגוי. לאחר הקבורה - אותה ביצע בהתאם לגבול ידיעותו בתחום - יצא מן הבור. הוא ספר את המשתתפים וגילה שיש שם בדיוק תשעה גברים. הוא עצמו ה"צענטער" - אז אפשר אפילו לומר קדיש! הסביר להם מה לענות אחרי, וקולו הנרגש התפשט בבית החיים: "תגדל ויתקדש שמה רבא!"

בתום ההלוויה המוזרה ביותר בה השתתף בחייו החל להרהר בפלא הלזה. לראשונה בחייו נמנע ממנו לעלות לקבר אביו ביום היארצייט. היא הנותנת, הוא עלה לקבר בהודמנות אחרת, ואז הוא פוגש לוויה כזו אומללה, ומוצא את עצמו בתפקיד חדש: הקברן של גוי-ג'רוז! ומיהו הנפטר? לבטח אדם שקרוב לדת כמו ילדו וכמו קרוביו וידידיו, אותם פגש בבית החיים. ובכל זאת זכה לקבורה יהודית ואפילו לקדיש לאחר הקבורה - הלא דבר הוא!

שאל לשמו ולשם עירו, ופנה לומר תהלים על קבר אביו.

בהזדמנות צלצל למכר שלו, אשר מתגורר בעיר מגוריו של הנפטר הנ"ל. נקב בשמו ושאל: "הכרת אותו במקרה?" המכר התפלא, לשם מה הוא מתעניין אודותיו: "הוא היה מנוכר לדת - מה לך ולזו?"

פקק התנועה שהשתרך לפני מיועדנו הנכבד בניו ג'רוזי, גרם ללבו להלום בפראות: האם יספיק לפקוד את קבר אביו ביום היארצייט? מה ישקע קודם, הפקק או השמש?

ככל שהתנועה האטה את מהלכה יותר ויותר, כך הלך והבין, שהפעם זה לא יקרה. אין סיכוי להגיע לבית-החיים לפני השקיעה. כאשר היה הדבר מעבר לכל ספק, החליף כיוון ונסע בחזרה ללייקוואד - עיירת מגוריו.

חלפו מספר שבועות והוא הזדמן לקרבת בית-החיים. אופס! צצה מחשבה בראשו, אולי אכנס עכשיו "להשלים" את מה שהחסרתי. אינו דומה ביקור בקבר ביארצייט לסתם יום של חול, אבל טוב מאוחר מלא כלום. תמיד טוב לומר כמה קאפיטלעך תהילים לעילוי נשמת אבא.

בית-החיים היה ריק. כמעט. הוא הבחין בקבוצת אנשים קטנה מתגודדת. התקרב למקום וראה שמדובר בלוויה. האנשים ניצבו מסביב לבור, הגופה היתה מונחת בסמוך. בקבר עצמו התעסק גוי בחפירה.

העירף מבט, וקלט שכל הנוכחים חילוניים גמורים - "אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו ובהמה רבה..." "יאנקים" אמריקאיים, שכל מושגייהם מתחילים ומסתיימים ב"יונייטד סטייטס אוף אמריקה". ריחם על הנפטר, ששכב כאבן שאין לה הופכי. האם יזכה בכלל לקבורה יהודית, כדת וכהלכה? הוא ניגש, והחל מגשש: "יש עניין שיהודי יחצוב את הקבר... הידעתם זאת?" הנוכחים פערו מולו עיני עגל. הם לא הבינו מה הוא שח, וזה גם לא ממש עניין אותם.

טוב, על חציבת הקבר הוא עוד יכול לוותר [גם בארץ, בערים כמו ירושלים, שם מלאכת החציבה בסלע מתישוה, מותירים את העבודה לגוי. רק מרן הגר"ש

פנינה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

מדוע החיד"א ובנו נכנסו לבידוד, ועוד באיטליה דוקא?

אחד מעשרות חיבוריו הנפלאים של גאון עוזינו החיד"א, הוא קונטרס 'מעגל טוב'. בקונטרס זה מספר החיד"א על מסעותיו ברחבי העולם, ועל ההרפתקאות שקרו עימו. מתחילה, לא חשב החיד"א לפרסמו ברבים, ורק העלה על הכתב בכדי "להודות ולהלל כל תגמולוהי עלי... קטונתי מכל החסידים" (שם, במהד"א. פריימאן עמ' 1 ועוד). ובנוסף, כתב את הקורות איתו בכדי "לפכוחי צערין ודאגה בלב איש ישיחנה" (שם, עמ' 166). כמו שעשה כשקיבל את הידיעה המרה על פטירת אשתו (ע' לקמן).

בן הדברים שם, אנו מוצאים את מה שהוא כותב על נסיבות כתיבת ספר 'שם הגדולים', המוכר וידוע לכולם, ספר המקיף את שמות החכמים ומחברי הספרים במהלך הדורות שקדמו לחיד"א.

בשנת התקל"ג עזב החיד"א את ארץ הקודש בשליחות לאיסוף כספים עבור יהודי חברון. את דרכו הוא עושה דרך מצרים, ונתעכב באלכסנדריה כשבעה חודשים. מכאן הפליג לתוניס בה היה כשמונה חודשים, ואז הגיע אליו הבשורה המרה על פטירת אשתו, "שכמעט היתה יחידה בדור לפי המשוער בדעתי, מחכמה ומכובד ושכל עצום ונורא, וכן יופי וצניעות גדול אשר לא ישוער ונקיט עצום", שנפטרה עוד כתשעה חודשים קודם לכן. ידיעה זו השפיעה על בריאותו (שם, עמ' 161). מודכדך ומר-נפש הפליג החיד"א לליוורנו שבאיטליה. עייף ושבור הגיע החיד"א לנמל ליוורנו, בכדי להמשיך בשליחות איסוף כסף גם מיהודי איטליה. היה נהוג אז באיטליה, שכל אדם המגיע מארצות המזרח, בהן שכוחות מחלות, היו מכניסים אותו מיידית להסגר. באיטלקית קרו לזה 'לאזאריטו', וכפי שכתב רבי חיים יעקב זצ"ל, "שד" צפת בתשובותיו סמא דחיי (סי' ו') ובתוכה מחנה הבחינה לאזאריטו בלע"ז אשר שם מתכנסים ומתאספים האנשים והחסודות האנשים וחסודותיהם בכלל אז משאר גלילות, החוששים שמנוגעים המה ממכת מניפה ושוהים שם ארבעים יום בקירוב".

כמעט כשם היום, רק שלא לגמרי - - - 40 יום שם החיד"א בבידוד, מ-כ' באייר התקל"ד, יום א' לפטרתו של 'ברב', עד ל"ט בסיון. באותם ימים, פתו שרה שהיתה נשואה לאחד מגבירי ליוורנו, היתה מגיעה אליו לבקר, וכלשונו "וכל מי יום בתי שולחת סל מלא בתבשילים ופירות וכל הנצטרך עם גויה אחת וחחומים בחותם... והזמני לי בית טובה ואני הייתי בכבוד גדול, ובאו לבקרני כל הגבירים..." גם את חג השבועות עשה החיד"א שם, והוא מספר שהוא נשאר ער בלילה, 'קורא ולומד כפי המנהג'.

את ימים אלה החליט לנצל לתחילת כתיבת ספרו המיוחד 'שם הגדולים'. כפי הנראה, הסיבה לכך היא, שהשהות במקום לא היתה כ"כ נוחה, ולכן נתעסק החיד"א בכתיבת ספר זה שלא דורש עיון רב. ואכן, הוא הסיק לכתוב את כל חלק א' של הספר, כשהוא כמעט ללא ספרים תחת ידו. נראה שהסיבה לכך היא, שואכן, זכה עם ישראל בספר נפלא זה, ויש לציין, שהחיד"א לא כתב את ספר 'שם הגדולים' כספר ביבליוגרפי. בבידוד הוא כתב את חלק א' של הספר, ומיד כשיצא מן ההסגר ובא לעיר הוא ביקש רשות מפרנסי ליוורנו

משולחנו של העורך

להדפיס את חלק זה שכתב, וכן את ה'ברכי יוסף' על השו"ע, אותו כבר החל לחבר בצעירותו. לאחר 12 שנה. בשנת התקמ"ו, חיבר החיד"א את החלק השני של 'שם הגדולים', ולאחמ"כ (בשנת התקנ"ו והתקנ"ה) עוד 2 חלקים של 'ועד לחכמים', שהם החלמה ותוספת לספר זה. לאחר הבידוד, המשיך החיד"א במסע על פני כל ערי איטליה, והרבה עסק בהשכנת שלום בקהילותיה אשר היו שסועות באותם הימים במאבקים בין הגבאים לפרנסים. לאחר מכן המשיך לצרפת, ובשנת התקל"ה חתם את מסעו הארוך עם חזרתו לליוורנו בה בנה את ביתו בשנית, ובה נתיישב מעתה באורח קבע עד סוף ימיו. למשך כ-30 שנה, עד להסתלקותו בשנת התקס"ו.

אנו מוצאים עוד, שגם בנו של החיד"א ישב בבידוד, אף הוא באיטליה: בשנת התקמ"ב נשלח בשליחות ירושלים לעבר אפריקה הצפונית, רבי אברהם אזולאי, בנו של החיד"א. הוא נסע לשם דרך איטליה, ואף הוא נכנס להסגר מ-ה' בניסן התקמ"ב, עד ל-ה' באייר, חודש ספך הכל, ורק אז הורשה להיכנס לליוורנו. את חג הפסח - בין היתר - עשה הוא בבידוד... לאחר מסע ארוך במדינות אפריקה, בתוניס, אלג'יר ועוד, עבר שוב דרך ליוורנו והגיע אליה בחול המועד פסח (ח"י בניסן התקמ"ה), ושוב ישב בבידוד 40 יום.

בשנת התק"ד - 20 שנה לפני שהחיד"א ישב בבידוד באיטליה, כבר ישב באותו בית-הסגר שליח האשכנזים שבירושלים, הגאון רבי שניאור פייבוש, שחיבר בבידוד את ספרו 'פתחי לבנון' על סוד העיבור, לפי דרך הקבלה (ו).

בשנת התפ"ח, לפני קרוב ל-300 שנה, הגאון רבי משה ישראל, שנשלח אף הוא לאיטליה עבור עניי ירושלים, השיב תשובה הלכתית עמוקה מאותו בית הסגר בענין חרמי-ציבור והיתרן, שהובאה בשו"ת 'משאת משה' שהוציא (בשנת התק"ב, ח"ג, ח"מ ס' לה, בנד"מ ח"ב עמ' תרעה).

גם הגאון רבי רפאל אברהם לב-אריה, שליח קהילת פיזארו שעלתה לירושלים, כתב בחודש אלול התק"ס תשובה בהלכה בענין 'ארץ בתרא אצל זית שמן ודבש', בשבתו בבית-הסגר בטרייאסטי, שנדפסה בשנת בספרו 'היכל מלך' (שו"ת וחיידושים על הרמב"ם, שאלוניקי התקע"ד, דף לח. ספרו זה נדפס ע"י נכדיו לאחר פטירתו. הוא התכתב אף עם גאוןי דורו, כדוגמת רבי ישמעל הכהן ממדינא, בעל הז'ערע אמת' [ע"ש, ח"ג ס' קלו]).

היה אף שליח אחר, שנשלח מירושלים, הגאון רבי משה ב"ר שבתי הכהן, שנידון לשריפה לפני שנת התקנ"ג באשמת עבירה על חוקי ההסגר, וניצל בדרך נס, וכפי שמובא בהקדמתו לספר 'שו"ת רבי אברהם אליגרי' (שאלוניקי התקנ"ג, בעל היל' שמת' על ספר המצוות).

מי יודע, אולי כל מה שמגיפת הקורונה השתוללה באיטליה ובבתה את חייהם של עשרות אלפי אנשים, הוא בגלל הצער שהיה לחיד"א, לבנו ולעוד צדיקים, על הבידוד הכפוי... לסיום: האדמו"ר מגור בעל 'אמרי אמת' השיא עצה לבנו - ה'בית ישראל', ללמוד את

ספר 'שם הגדולים', וכה אמר לו: 'זה אינו ספר ביבליוגרפי רגיל, אלא שופע כולו יראת שמים ויביא לך תועלת' (פאר ישראל, עמ' מ ע"ש).
 (מאמר זה נכתב בשילוחי חודש אדר, ובעקבות המצב - המתין לפירסומו עד עכשיו... הארות יתקבלו בברכה.)

שעות פעילות בית ההוראה
 ימים א.ג.ה 13:15-14:00 / 19:15-20:00
 ימים ב.ד 13:15-14:00 / 18:15-19:00
 יום ו' 12:15-13:00

קו ההלכה והכשרות
בראשות הגאון רבי שניאור זלמן רוח שליט"א
חוקים במזון • מצוות התלויות בארץ • כשרות חו"ל • כשרות המזון
הנהגות יום ביומו באורח חיים ויורה דעה • טפילים וכשרות הדגים
 03-7528999
 B.M@MACON.CO.IL פקס: 03-9030891

העלון מוקדש להצלת ברו"ג יש בן אלה, חרמים בן מנורה, עידן וילך בני מרים, משפ' מנצור לכל התורמים והמסייעים הפעמים יתנהג בן מרגו, משפ' מאיר, אלהו בן אלה, אלעזר רפאל בן ברכה בכל הענינים

לדפוס אימתו שירה בן עדיה, ראובן בן שרה, הרצל עמישי בן אורה אביגיל, נסים בן חוה, מנירה בת פרנץ זמני, אבידע מאיר יחודה בן עדיה, אברהם בן מזל, בתושתי

לזיווג הגון שרה בת אלה, רבקה בת דבורה

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, הרה"צ אליעזר בן מנוור זצוק"ל, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, חנה יונה בת רומיה, פרנץ זמני בת עוסיגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, שושנה רוז בת שלום, דני בן מנחם.